

Designing a financial resilience model for Iranian state-owned companies in the context of accounting profit information content with an improvement approach

Sajad Gholami

Department of Accounting, Ker.C., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.

Mehrdad Ghanbary *

Department of Accounting, Ker.C., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.

Forouzan Mohamadi Earijani

Department of Accounting, Ker.C., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.

Maryam Nouraei

Department of Accounting, Ker.C., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.

Abstract

In very sensitive and complex conditions in countries like Iran, resilience is one of the key components of the success of organizations. Because financial resilience refers precisely to the containment or management of various shocks after the occurrence of crises such as floods, earthquakes, sanctions, wars, etc. Therefore, given the significant share of state-owned companies in various sectors of the Iranian economy that are severely and in various ways affected by the aforementioned shocks, financial resilience in these companies, and especially for the Iranian economy, can play an important and effective role. In this regard, this research aimed to design a financial resilience model for Iranian state-owned companies in the context of accounting profit information content with an improvement approach using a mixed (qualitative-quantitative) approach. Extracting 18 criteria of the desired model in the qualitative part and using interviews with 21 experts and determining the relationship between variables to achieve the model in the quantitative part was carried out by relying on the interpretive structural modeling method. As a result, a seven-level model was obtained, the most influential criterion of this model being accurate and complete information, and the most influential criteria at the seventh level were the diversity of financial strategies, the level of reserves, and the control of financial abuses.

Keywords: Financial resilience, information content of earnings, financial shock

How to Cite: Gholami,S., Ghanbary,M., Mohamadi Earijani,F. and Nouraei,M. (2026). Designing a financial resilience model for Iranian state-owned companies in the context of accounting profit information content with an improvement approach. Journal of Intelligent Strategic Management .5(2), 561-582.

doi: 10.87453/bumara.2026.373601.1028



Intelligent Strategic Management (JISM) in Development and Evolution is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License.

© Authors

* Corresponding Author: mehdadghanbary@iau.ac.ir

طراحی مدل تاب آوری مالی شرکت های دولتی ایران در بستر محتوای اطلاعاتی سود حسابداری با رویکرد بهبود

- سجاد غلامی | گروه حسابداری، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.
- مهرداد قنبری* | گروه حسابداری، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.
- فروزان محمدی یاریجانی | گروه حسابداری، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.
- مریم نورائی | گروه حسابداری، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

چکیده

در شرایط بسیار حساس و پیچیده کشورهایی همانند ایران تاب آوری یکی از اجزاء کلیدی موفقیت سازمان ها است. چرا که تاب آوری مالی دقیقاً به دنبال مهار و یا مدیریت شوک های مختلف پس از بروز بحران های همانند سیل، زلزله، تحریم ها، جنگ و .. اشاره دارد. بنابراین، با توجه به سهم قابل توجه شرکت های دولتی در بخش های مختلف اقتصاد ایران که با شوک های مذکور به شدت و به انحاء مختلف تحت تاثیر قرار می گیرند، تاب آوری مالی در این شرکت ها و به ویژه برای اقتصاد ایران می تواند نقش مهم و اثربخشی را ایفاء نماید. در همین راستا این پژوهش با هدف طراحی مدل تاب آوری مالی شرکت های دولتی ایران در بستر محتوای اطلاعاتی سود حسابداری با رویکرد بهبود با استفاده از رویکرد آمیخته (کیفی- کمی) انجام شد. استخراج ۱۸ معیار مدل موردنظر در بخش کیفی و با استفاده از مصاحبه با ۲۱ خبره و تعیین ارتباط بین متغیرها برای دستیابی به مدل در بخش کمی با اتکا به روش مدل سازی ساختاری تفسیری انجام شد. در نتیجه مدلی هفت سطحی بدست آمد که تاثیرگذارترین معیار این مدل اطلاعات دقیق و کامل و تاثیرپذیرترین معیارهای آن در سطح هفتم تنوع استراتژی های مالی، سطح اندوخته ها و کنترل سوء استفاده های مالی بودند.

کلیدواژه ها: تاب آوری مالی، محتوای اطلاعاتی سود، شوک مالی

استناد به این مقاله: غلامی، سجاد و قنبری، مهرداد و محمدی یاریجانی، فروزان و نورائی، مریم. (۱۴۰۵). طراحی مدل تاب آوری مالی شرکت های دولتی ایران در بستر محتوای اطلاعاتی سود حسابداری با رویکرد بهبود. مدیریت استراتژیک هوشمند، ۵(۲)، ۵۶۱-۵۸۲.



مدیریت استراتژیک هوشمند (JISM) در توسعه و تکامل تحت مجوز بین المللی کربیتو کامنز با شرایط انتساب-غیرتجاری ۴,۰ منتشر می شود.
© نویسندگان

* نویسنده مسئول: mehdadghanbary@iaui.ac.ir

مقدمه

شرکت های دولتی و شرکت های زیرمجموعه (تابعه و وابسته) نقش اساسی را در اقتصاد کشور و بودجه کل کشور ایفا می کنند. بودجه کل کشور از بودجه عمومی دولت و بودجه شرکت های دولتی بدست می آید. در سال های اخیر بیش از ۷۰ درصد بودجه کل کشور به شرکت های دولتی مربوط بوده است. به عنوان نمونه، اکثر شرکت های مادر تخصصی از جمله شرکت های مادر تخصصی سازمان حسابرسی، عمران و بهسازی شهری، توانیر، مدیریت منابع آب ایران، مهندسی آب و فاضلاب کشور و همچنین شرکت های برق منطقه ای، آب منطقه ای، آب و فاضلاب روستایی و سایر شرکت هایی که بیش از ۵۰ درصد سهام آنها متعلق به شرکت های مادر تخصصی است و نیز شرکت هایی که در پیوست های قانون بودجه ی سنواتی از آنها یاد شده است، شرکت های دولتی محسوب می شوند و احکام و مقررات عمومی مربوط به شرکت های دولتی در آنها جاری است (خیری و همکاران، ۱۴۰۳). بنابراین، حل مشکلات این شرکت ها به طور وسیعی مورد توجه دولت ها قرار گرفت. طوری که دولت ایران نیز مجبور شد تا با توجه به اهمیت شرکت های دولتی به دنبال ابزارهایی برای افزایش کارایی آنها باشد (بحری ثالث و همکاران، ۱۳۹۸). این فرصت مهم و حیاتی در اقتصاد ایران هر از چندگاهی با شوک های جدی روبه رو است. این شوک ها به چند دسته تقسیم می شوند. دسته اول شوک ها شامل بلایای طبیعی همچون سیل، طوفان، زلزله، تغییرات شدید دما، ریزگردها، خشکسالی و ... است. بلایای طبیعی موجب خسارت مالی به زیرساخت ها می شوند. دسته دوم از شوک ها شامل حملات تروریستی، سایبری و میکروبی است. دسته سوم از شوک ها شامل شوک های تجاری و اقتصادی مانند تغییرات تقاضا، نوسانات قیمت نفت و تحریم و ... است. هرچه اقتصاد کشورها با اقتصاد جهانی مبادلات بیشتری داشته باشند، احتمال در معرض آسیب پذیری آنها هم بیشتر است (ابونوری و لاجوردی، ۱۳۹۵). طی سال های اخیر مجموعه تدابیر اتخاذ شده مختلفی در حوزه سیاست های اقتصادی، کارایی بازارها، حکمرانی خوب، توسعه اجتماعی و زیست محیطی ارائه شد. اما، بهترین تدبیری که توانسته است آثار این شوک ها را به حداقل ممکن برساند تاب آوری است (لاونز و همکاران، ۲۰۲۲). تاب آوری فرایندی است که شامل دانش و تجربه است. از زمان شروع بحران در سال ۲۰۰۷، به طور فزاینده ای روشن شده است که بازگشت به یک سیستم مالی تقویت کننده رشد و

¹ Lyons

در عین حال پایدار که وظایف اصلی خود را در تحول ریسک و بلوغ انجام دهد، نیاز به تاب آوری مالی دارد (کارن و همکاران، ۲۰۲۱). از طرفی، پاسخگویی این شرکت ها با توجه به دولتی بودن آنها از اهمیت ویژه ای برخوردار است و به همین دلیل اطلاعات حسابداری نقش مهمی در ارتقای پاسخگویی دارد (قادرزاده و لطفی، ۱۳۹۸). در شرایط عدم اطمینان آینده شرکت ها و موسسات و بازار سرمایه مبهم است و در این حالت با ورود علائم و محتوای اطلاعاتی شرکت ها (سود) این ابهامات کاهش یافته و نظر سرمایه گذاران را تغییر خواهد داد و این اطلاعات هرچه دقیقتر باشد تأثیر بهتری بر آرا و نظرات سرمایه گذاران خواهد گذاشت. به طور کلی اطلاعات مثبت باعث می شود که براساس آن فرصت های بالقوه به درآمد بالفعل تبدیل شود. محتوای اطلاعاتی سود اطلاعات کاملی را در مورد سودهای آینده و تغییرات در مورد قیمت سهام در قبال تغییرات سود و همچنین نقش سود در توجیه بازدهی سهام ارائه کند. صورت های مالی زمانی اطلاعات را شفاف ارائه می کنند که در دسترس باشند، قابلیت اتکا داشته باشند، جامع و مربوط و به موقع باشند و کلیدی ترین عنصر در گزارشها و صورتهای حسابداری (مالی) سود خالص است و محتوای اطلاعاتی آن اگر بدون هرگونه جانبداری باشد و واقعیت را منعکس کند در سطح بالایی است و باعث عدم تقارن اطلاعاتی می شود. از دیدگاه اطلاعاتی، مفهوم سود نتیجه فعالیت های اقتصادی را بیان می کند، ولی به عنوان معیار اساسی اندازه گیری، همچنان مورد تردید قرار دارد. بر مبنای مفروضات بازار کارای سرمایه، تحقیق های تجربی موید آنند که سود حسابداری دارای محتوای اطلاعاتی است (حمیدیان و همکاران، ۱۳۹۷). تاب آوری مالی نیز بدون در نظر گرفتن محتوای اطلاعاتی سود حسابداری دور از دسترس است در مقابل هدف حسابداری فراهم آوردن اطلاعات مالی برای استفاده کنندگان به منظور تسهیل و بهبود فرآیند تصمیم گیری است. به همین دلیل محتوای اطلاعاتی سود حسابداری خود یکی از موضوعات جالب در زمینه تحقیقات حسابداری است (قوسی، ۱۳۹۸). بنابراین، این پژوهش به دنبال طراحی مدل تاب آوری مالی شرکت های دولتی ایران در بستر محتوای اطلاعاتی سود حسابداری با رویکرد بهبود است.

مبانی نظری

تاب آوری مالی

تاب آوری، به معنای توانایی و ظرفیت یک سازمان در مواجهه و مقابله با بحران ها و چالش ها، و توانایی بازگشت به شرایط عادی کسب و کار، ویژگی بسیار مهمی است که سازمان ها باید برای بقا و تداوم کسب و کارشان به آن مجهز باشند. با این حال، نگرانی صرفاً منوط به فجایع نمی شود؛ بلکه انحرافها و عدم قطعیت های کوچکی هم که سازمان ها را با چالش روبرو می کنند مدنظر هستند (امیری و همکاران، ۱۳۹۶). واژه تاب آوری به مفهوم ((بازگشت به گذشته)) از ریشه لاتین Resilio به معنای ((پرش به گذشته)) گرفته شده و برای نخستین بار توسط هالینگ در ۱۹۷۳ در زمینه اکولوژی مطرح شد (شقاقی شهری، ۱۳۹۹). توانایی شرکت ها و سازمان ها در مقابله با شوک های مختلف به ویژه شوک های مالی را تاب آوری مالی می گویند (ویندکوبی و وود، ۲۰۲۰). در واقع ثبات مالی به تاب آوری مالی وابسته است. می توان ادعا کرد که در دنیای امروز همه چیز از بازارهای مسکن گرفته تا بازارهای مالی و تجاری در جهان به تاب آوری مالی وابسته اند و توانمندی این بازارها با توجه به تاب آوری آنها در برابر دنیای نامشخص بحران ها اندازه گیری می شود. به طور خلاصه، ایده تاب آوری مالی - خصوصاً به معنای مالی و مدیریتی آن - در گفتمان عمومی در مورد موضوعات تنظیم مقررات مالی و سیاست های اقتصادی و بحران، توسعه چشمگیری داشته است (براست و هولمز، ۲۰۲۲). تاب آوری مالی دولت ها و شرکت ها را قادر می ساخت بتوانند به شوک ها و اختلالات مالی پاسخ و واکنش مناسب بدهند. تاب آوری را می توان به عنوان یک فرآیند واکنشی نگاه کرد و به عنوان یک پاسخ به بحران و توانایی برای بقاء سازمان ها نگریند. تاب آوری مالی نه تنها در مورد بقاء سازمان است، بلکه در مورد امکان رشد و شکوفایی سازمان ها را در برابر ناسازگاری از طریق ایجاد تاب آوری مالی بیشتر را ممکن می سازد (سامرز، ۲۰۱۸). می توان گفت تاب آوری مالی بیانگر سازگاری مناسب در حوزه های مالی و اقتصادی علیرغم قرار گرفتن در برابر شوک های مختلف است (بزم و گریداکی، ۲۰۲۱). به عقیده بسیاری از پژوهشگران تاب آوری مالی و آسیب پذیری دو روی یک سکه هستند. تاب آوری مالی با درک درست آسیب پذیری های ناشی از قرار گرفتن در معرض ریسک و عدم

¹ Wind-Cowie and Wood

² Brassett and Holmes

³ Somers

⁴ Bezemer & Grydaki

دسترسی به منابع مناسب، شروع می شود. شوک های غیر منتظره می توانند شرکت های بسیاری را به سوی ورشکستگی پیش ببرند، چرا که آنها در مقابل شوک های ملی و غیر مالی پیش بینی نشده موقعیت فعلی خود را از دست می دهند و دیگر نمی توانند به شرایط عادی برگردند. در حالت ایده آل، شرکت ها از اندوخته های خود استفاده می کنند، وام می گیرند و یا به پرداخت بیمه یا نقل و انتقالات شرکاء خود اعتماد می کردند. با این حال، کاهش سطح اندوخته ها و نقص های موجود در بازارهای بیمه و اعتبار عمده ترین دلایلی است که برخی از بخش ها در برابر این نوع خطرات تلاش کنند. بدین منظور، اعتقاد بر این است که با توجه به بحران های و شوک های پیش بینی نشده دهه اخیر این تاب آوری مالی است که می تواند شرکت ها را از خطرات عمده همچون ورشکستگی و یا رکود نجات دهد و یا حداقل کردن آسیب پذیری آنان در برابر این شوک ها را با توجه به شدت تغییرات محیطی فراهم می کند (لاونز و همکاران، ۲۰۲۰).

محتوای اطلاعاتی سود حسابداری

در دنیای اقتصاد امروزی و در شرایطی که هر روز محیط اقتصادی پیچیده تر و مبهم تر می شود، سرمایه گذاران و سایر ذینفعان همواره به دنبال متغیرها و عواملی هستند که بتوانند آنها را در تصمیمات خود لحاظ کرده و گام به سوی تصمیمات بهینه تر، با سود حداکثر و ریسک حداقل بردارند. در این راستا محققان در تحقیقات مالی که در قالب مطالعات رابطه ارزشی صورت می گیرد، به شناسایی، بررسی محتوای اطلاعاتی و قدرت توضیح دهندگی چنین متغیرهایی پرداخته اند. به طور معمول، مطالعاتی که به بررسی محتوای اطلاعاتی متغیرهای حسابداری می پردازند، فرض را بر انعکاس کامل اطلاعات حسابداری بر روی قیمت سهام می گذارند و آن گاه پیوند میان متغیرهای حسابداری (مثل، سود، ارزش دفتری، جریان های نقدی و غیره) را با قیمت سهام یا بازده بررسی می کنند. یکی از مهم ترین اطلاعات مالی گزارش شده توسط شرکت ها سود است. در واقع سرمایه گذاران و بسیاری دیگر از استفاده کنندگان داده های حسابداری سود را منبع مهم اطلاعاتی برای ارزیابی عملکرد شرکتها تلقی می نمایند. سود یکی از عناصر اصلی قیمت گذاری سهام نیز هست (پورحیدری و کرمشاهی، ۱۳۹۸). از دیدگاه اطلاعاتی مفهوم سود نتیجه فعالیت های اقتصادی را بیان می کند. بر مبنای مفروضات بازار کارای سرمایه، تحقیقات تحریبی موید آنند که سود حسابداری دارای محتوای اطلاعاتی است (طالب بیدختی و

همکاران، ۱۳۹۰). ارائه مجدد صورت های مالی برای بازار، حاوی اطلاعات جدیدی است. از دیدگاه سرمایه گذاران، اخبار ارائه مجدد صورت های مالی فقط بیانگر مشکلات عملکرد دوره گذشته نیست بلکه نوعی پیش بینی مشکلات آتی برای شرکت و مدیریت آن نیز محسوب می شود و موجب سلب اطمینان سرمایه گذاران نسبت به اعتبار و شایستگی مدیریت و کاهش کیفیت سودهای گزارش شده می گردد. محتوای اطلاعاتی سود خالص و توانایی اطلاعاتی سودهای جاری برای پیش بینی بازده غیرعادی آتی در بازار سرمایه، موضوعی است که از زمان تحقیق مشهور بال و براون (۱۹۶۸) بسیار مورد توجه محققان قرار گرفته است. بال و براون به ارزیابی محتوای اطلاعاتی سود خالص پرداختند، یعنی این موضوع که سود خالص گزارش شده از مقدار مورد انتظار بازار بیشتر یا کمتر خواهد بود. مطالعه این دو پژوهشگر، شواهدی ارائه می کند که ۸۰ تا ۸۵ درصد تغییرات قیمت سهام، قبل از ماه اعلان سود رخ داده است. در حقیقت، با فرض کارا بودن بازار، یافته های آنها نشان می دهد که سودهای گزارش شده حسابداری دارای محتوای اطلاعاتی هستند. به عبارت دیگر، نظریه بازار کارا بیان می کند که بازار در برابر اطلاعات جدید به سرعت واکنش نشان خواهد داد (شریعت پناهی و کاظمی، ۱۳۸۹).

پیشینه پژوهش

تاب آوری مالی یکی از مباحث مهم و جدی در دنیا است که بروز شوک های متنوع و جدید اخیر نیز اهمیت آن را دوچندان کرده است. در این رابطه پژوهش ها و مطالعات ارزشمند بسیاری به انجام رسیده است که در اینجا به برخی از مهم ترین آنها اشاره می شود. استیونسون و همکارانش (۲۰۲۴) در مقاله ای پژوهشی رویکرد هویت اجتماعی به تاب آوری مالی خانواده ها را برای کاهش استرس در خانواده ها مورد مطالعه قرار دادند. آنها در جامعه آماری خود که ۳۶۹ خانواده بود ۱۸۷ خانواده را به عنوان نمونه انتخاب کردند. نتایج این پژوهش نشان داد که خانواده هایی که ارزیابی دقیق تری از وضعیت اقتصادی دارند تاب آوری مالی بهتری دارند. سرانجام یافته های این پژوهش نشان داد که درک بهتر از موقعیت مالی به انسجام بیشتر و تاب آوری مالی کمک می کند. ارزش ذخیره سرمایه بانکی در حفظ تاب آوری سیستم مالی توسط بای و همکارانش (۲۰۲۲) مورد بررسی قرار گرفت. در این پژوهش اندازه ذخیره های سرمایه مورد نیاز برای کاهش اتلاف در کل سیستم با استفاده از داده های نظارتی محرمانه برای بانک های استرالیا از سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۴ و حساب های عمومی سالانه از ۱۹۷۸ تا ۲۰۱۴ کاهش یافت. بررسی

ها نشان داد که حتی پس از در نظر گرفتن رکود اقتصادی افزایش متوسط در اندوخته سرمایه بانکی برای حفظ تاب آوری سیستم مالی کافی است. روش و اشال (۲۰۲۰) نقش ضرر و زیان پرتفوی وام و سرمایه بانکی برای تاب آوری سیستم مالی آسیا را بررسی کردند. در این مقاله ریسک سیستمی در رابطه با وام بانکی برای اقتصادهای آسیایی مورد بررسی قرار گرفت و این روش با ارائه اقدامات مبتنی بر اطلاعات حسابداری جمع آوری شده، اقدامات ریسک سیستمی مبتنی بر بازار را تکمیل می کند. یک عامل سیستماتیک خاص بانکی بر اساس این فرض استوار است که سبد دارایی یک بانک متنوع و یک عامل سیستمی است. بنابراین، نتایج این پژوهش حاکی از آن بود که ضرر و زیان پرتفوی وام و سرمایه بانکی تاب آوری مالی را تحت تاثیر قرار می دهد و بدون برخورداری از تاب آوری مناسب زیان این بانک ها افزایش می یابد. آناند و همکارانش (۲۰۱۸) در پژوهشی مدل شبکه ای از تاب آوری سیستم مالی را ارائه کردند. در این پژوهش ابتدا نقش نوسانات کلان اقتصادی، نقدینگی بازار دارایی و ساختار شبکه را در تعیین خسارت های انتقال و اتلاف در یک سیستم مالی اصلاح شده مورد بررسی قرار گرفت. سپس بی ثباتی سیستمی در یک شبکه مالی که شامل سه مجموعه مجزا اما بهم پیوسته بانک های داخلی، بانک های خارجی و بنگاهها مطالعه شدند. این مدل نشان داد که چگونه ممکن است بحران های سیستمی رخ دهد و تجزیه و تحلیل چگونه انجام شود و چگونه نتایج تحت تاثیر شوک های خارجی و اثرات بازخورد ناشی از وام محدود در اقتصاد کلان قرار گرفته است. در پایان تاب آوری سیستم مالی در برابر سناریوها با افزایش شدید نرخ پیش فرض شرکت ها و کاهش قیمت دارایی نشان داده شد. در ایران تاکنون به طور مستقیم بر روی تاب آوری مالی پرداخته نشده است و اکثر مطالعات بر روی انعطاف پذیری مالی متمرکز شده است. از جمله این پژوهش ها، بررسی تاثیر انعطاف پذیری مالی و محدودیت در تامین مالی بر مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران توسط فیضی و برادران حسن زاده (۱۴۰۴) است. نتایج پژوهش نشان داد انعطاف پذیری مالی بر مدیریت سود واقعی و مصنوعی تاثیر منفی دارد. همچنین نتایج نشان داد محدودیت تامین مالی بر مدیریت سود مصنوعی تاثیر مثبت دارد اما بر مدیریت سود واقعی تاثیر معناداری نشان نداد. دارایی (۱۴۰۲) رابطه محافظه کاری و انعطاف پذیری مالی در شرکت های سودده را مطالعه کرد. در این پژوهش تعداد ۱۲۶ شرکت در بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از روش غربالگری انتخاب شدند. یافته های این پژوهش نشان می دهد که ارتباط مثبتی بین

محافظه کاری شرکت های سودده وانعطاف پذیری مالی، شامل حساسیت تغییرات وجه نقد به جریا نهایی نقدی آزاد دوره و حساسیت جریان وجه نقد، سرمایه گذاری و تصمیمات پرداخت سود به سها مداران وجود دارد. حر (۱۴۰۰) در مقاله ای با عنوان اثر انعطاف پذیری مالی بر سطح تغییرات دارایی های نقدی نگهداری شده و سطح اهرم مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تبیین تأثیر انعطاف پذیری مالی بر سطح تغییرات دارایی های نقدی نگهداری شده و سطح اهرم مالی شرکت ها را مورد ماله قرار داد. نتایج این مقاله پژوهشی حاکی از این است که انعطاف پذیری مالی با تغییرات دارایی های نقدی نگهداری شده شرکت در ابتدا و انتهای دوره، رابطه منفی و معنادار و با اهرم مالی رابطه مثبت و عدم رابطه معنادار، دارد. مهران و همکاران (۱۳۹۸) با مطالعه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به بررسی ارتباط بین مالکیت نهادی و تصمیمات مرتبط با انعطاف پذیری مالی شرکت ها پرداختند. این تحقیق به بررسی این ارتباط از طریق اندازه گیری متغیر وابسته از طریق سنجه های نقدینگی و اهرمی پرداخته است. در این پژوهش برای آزمون وجود رابطه بین متغیرها و همچنین معنادار بودن رابطه ارائه شده برای توضیح متغیر وابسته، از تحلیل رگرسیون استفاده شده است. یافته ها حاکی از آن است که مالکیت نهادی ارتباط مثبت معنادار با اغلب این سنجه ها دارد. به عبارت دیگر حضور مالکان نهادی در ساختار سرمایه شرکت ها سبب انعطاف پذیری بیشتری آنها می شود.

روش شناسی پژوهش

این پژوهش به دنبال طراحی مدل تاب آوری مالی شرکت های دولتی ایران در بستر محتوای اطلاعاتی سود حسابداری با رویکرد بهبود با استفاده از یک روش پژوهش آمیخته (کیفی- کمی) است. این پژوهش از جنبه هدف کاربردی محسوب می شود. در بخش کیفی به منظور درک، شناخت و استخراج متغیرها از مصاحبه نیمه ساختاریافته و کدگذاری باز تا رسیدن به متغیرها استفاده شده همچنین در بخش کمی پژوهش برای تکمیل ماتریس خودتعاملی نیز از نظرات خبرگان بهره گرفته شده و ارائه الگو برای این مقوله ها به کمک روش مدل سازی ساختاری تفسیری^۱ (ISM) انجام گرفته است. مدلسازی ساختاری تفسیری روشی برای طراحی الگوی روابط پیچیده و چندگانه میان متغیرهای یک پدیده است. این روش نوعی تحلیل ساختاری است که براساس پارادایم تفسیری بنا نهاده شده است. هدف این روش نیز شناسایی روابط بین متغیرهای زیربنایی یک پدیده چندوجهی و

¹ Interpretive Structural Modelling

پیچیده است. برای بررسی اثر هر یک از متغیرها بر روی متغیرهای دیگر؛ این طراحی رویکردی فراگیر برای سنجش ارتباط است و این طراحی برای توسعه چارچوب مدل به کار می‌رود تا اهداف کلی تحقیق امکان‌پذیر شود. مدل ساختار تفسیری قادر است ارتباط بین شاخص که به صورت تکی یا گروهی به یکدیگر وابسته‌اند، را تعیین نماید. روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری با تجزیه معیارها در چند سطح مختلف به تحلیل ارتباط بین شاخص‌ها می‌پردازد. روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری می‌تواند برای تجزیه و تحلیل ارتباط بین ارتباط بین ویژگی‌های چند متغیر که برای یک مساله تعریف شده‌اند، استفاده شود روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری می‌تواند برای تجزیه و تحلیل ارتباط بین ویژگی‌های چند متغیر که برای یک مساله تعریف شده‌اند، استفاده شود (کردستانی و قاسمی، ۱۳۹۳). جامعه آماری این پژوهش شامل مجموعه‌ای از خبرگان و متخصصان دانشگاهی آشنا به تاب آوری مالی و همچنین خبرگان سازمانی نیز شامل مدیران ارشد در شرکت‌های دولتی کشور بوده که دارای سابقه کار بیش از ۱۶ سال و مدرک دکتری در یکی از رشته‌های حسابداری و مدیریت مالی دارند. ملاک اندازه نمونه، کفایت تئوریک هستند؛ به این معنا که در مصاحبه با جامعه آماری نخبگان، شاخص یا متغیر جدیدی شناسایی نشود. بنابراین ملاک کفایت نمونه، اشباع نظری است (کوربین و اشتراوس^۱، ۲۰۱۴). با استفاده از روش نمونه‌گیری انتخابی هدفمند در ابتدای امر تعداد ۱۳ نفر به‌عنوان نمونه خبرگان اولیه تحقیق مشخص و سپس داده‌های لازم جمع‌آوری شد. در طول مصاحبه افراد جدیدی شناسایی شدند که در مجموع با ۲۱ نفر مصاحبه صورت پذیرفت و اشباع نظری حاصل شد. اشباع نظری حاصل در این پژوهش زمانی حاصل شد که داده‌های اضافی، کمکی به تکمیل و مشخص کردن ابعاد پژوهش نمی‌کرد و داده‌های احصاء شده پس از مصاحبه هفدهم مشابه به نظر می‌رسیدند. برای اطمینان از این موضوع ضمن ارائه الگو به برخی از اعضای جامعه آماری بخش کیفی بازخوردها نشان داد که افراد سؤال شده از تبیین نظری تحقیق اطمینان دارند و توصیه‌ای برای انجام مصاحبه‌های جدید با فرد یا افراد خاصی نداشتند. وضعیت نمونه خبرگان پژوهش نشان می‌دهد که ۵۷ درصد از نمونه خبرگان تحقیق دارای سابقه علمی و پژوهشی در دانشگاه‌ها و ۲۱ درصد آن‌ها نیز دارای سابقه اجرایی در شرکت‌های دولتی در موضوع مورد مطالعه می‌باشند. علاوه بر دودسته فوق ۲۲ درصد از نمونه خبرگانی نیز دارای سابقه بلندمدت بیش از ۱۵ سال، مدیریت در شرکت‌های دولتی کشور

¹ Corbin & Strauss

هستند، که همگی دارای تحصیلات در مقطع دکترا هستند. میانگین سابقه کار خبرگان دانشگاهی بین ۱۶ و ۱۸ سال و سابقه کار خبرگان سازمانی نیز ۱۶ تا ۲۱ سال فعالیت است، که نشان‌دهنده تجربه خوب و به دنبال آن آشنایی کامل به ابعاد موضوع تاب آوری مالی هستند. به منظور افزایش روایی و پایایی در بخش کیفی، با ارائه بازخورد به مصاحبه‌شوندگان برای بالا بردن روایی و با قرار دادن آن‌ها در جریان مسیر تحقیق به طوری که بر نحوه پاسخگویی آن‌ها تأثیر نگذارد، زمینه افزایش روایی داخلی فراهم گردید. به این منظور پس از انجام هر مصاحبه الگوی به دست آمده تا آن مرحله، به مصاحبه‌شوندگان ارائه شد و مصاحبه‌شوندگان نکاتی را که نسبت به الگو داشتند، طرح موضوع نمودند. این کار پس از انجام هر مصاحبه انجام شد تا مصاحبه خالی از هرگونه پیش فرض و جهت گیری انجام شود. علاوه بر این به منظور افزایش پایایی این بخش ضمن استفاده از فرآیندهای ساختاریافته‌ای از مصاحبه‌های همگرا، تلاش شد تا سازمان‌دهی فرآیندهای ساختاریافته برای ثبت، نوشتن و تفسیر داده‌های احصاء شده نیز فراهم شود. همچنین بهره‌برداری از راهنمایی‌های تیم پژوهش برای ارزیابی و اجرای مصاحبه‌ها به منظور بالا بردن ضریب پایایی پژوهش مدنظر قرار گرفت. در این پژوهش مقوله‌های موردنیاز از بطن مصاحبه‌ها استخراج شد.

یافته‌های پژوهش

با توجه به اینکه هدف تحقیق حاضر بهبود تاب آوری مالی در بستر رویکرد محتوای اطلاعاتی سود حسابداری به مشروح‌ترین شکل ممکن در قالب یک مدل بومی است، بنابراین از معیاری به نام اشباع داده یا اشباع نظری برای تعیین نقطه پایان بخش کیفی استفاده می‌شود، به عبارت بهتر در این وضعیت داده جدیدی که به پژوهش وارد می‌شود اطلاعات موجود در مورد شتاب‌دهنده مالی را تغییر نمی‌دهد. از میان بیش از ۲۱۶ گذاره پس از کدگذاری داده‌های حاصل از مصاحبه ۹۶ کدگذاری انجام و سپس مقوله‌ها استخراج شدند، که تعدادی از آن‌ها به عنوان نمونه در جدول یک ارائه شده است.

جدول ۱: کدگذاری و استخراج مفاهیم تاب آوری مالی در بستر رویکرد محتوای اطلاعاتی
سود حسابداری با رویکرد بهبود

ردیف	کدگذاری باز	مولفه استخراج شده
۱	نحوه تعیین اهداف مالی	سیاست مالی
۲	چگونگی پرداخت های شرکت	
۳	مدیریت درآمدها	روتق و رکود شرکت
۴	اشتغال کامل	
۵	افزایش قیمت ها	
۶	بسط اعتبارات	
۷	کاهش تولید شرکت	بهره وری شرکت
۸	کاهش سرمایه گذاری در شرکت ها	
۹	کالا و خدمات تولید شده	
۱۰	میزان سرمایه، انرژی، تکنولوژی و نیروی انسانی به کار رفته در تولید	
۱۱	میزان درآمد بدست آمده	
۱۲	نسبت هزینه های تولید انجام شده	

(منبع: یافته های پژوهش)

همان طور که مشاهده می شود، گزاره های به دست آمده کدگذاری شده و بر همین روال تعداد ۱۸ مولفه پژوهش مطابق جدول ۲ استخراج شده اند.

جدول ۲: مولفه های استخراج شده برای تاب آوری مالی در بستر رویکرد محتوای اطلاعاتی سود حسابداری با رویکرد بهبود

کد	عنوان متغیر	کد	عنوان متغیر
۱	تنوع استراتژی های مالی	۱۰	سطح وابستگی به دولت
۲	ساختار سیستم مالی	۱۱	صحت پیش بینی های مالی مبتنی بر اطلاعات حسابداری
۳	اندازه سیستم مالی	۱۲	مدیریت ریسک کارآمد
۴	ترکیب دارایی ها	۱۳	کنترل سوء استفاده های مالی
۵	ترکیب بدهی ها	۱۴	اطلاعات مالی دقیق و کامل برگرفته از سود حسابداری
۶	سطح پیچیدگی و شفافیت مالی	۱۵	تحلیل حساسیت
۷	قدرت نفوذ	۱۶	سیستم تصمیم گیری مالی مبتنی بر محتوای اطلاعاتی سود
۸	سطح اندوخته ها	۱۷	مقدار ایجاد ارزش افزوده
۹	نسبت درآمد به مخارج خالص	۱۸	افزایش سرمایه گذاری در صنایع وابسته

(منبع: یافته های پژوهش)

اکنون با استفاده از روش مدل سازی ساختاری تفسیری (ISM) و با کمک نرم افزار ISM متلب سطوح و تأثیرگذاری و تأثیرپذیری عوامل را ارزیابی و از نظر قدرت وابستگی و هدایت بررسی می شوند. در گام اول ماتریس خودتعاملی ساختاری پژوهش با استفاده از نظر پاسخ دهندگان که خبرگان پژوهش هستند تشکیل می شود. برای تشکیل ماتریس خودتعاملی خبرگان معیارها را به صورت زوجی با یکدیگر در نظر گرفته و بر اساس طیف V: عامل سطر i باعث محقق شدن عامل ستون j می شود. A: عامل ستون j باعث محقق شدن عامل سطر i می شود. X: هر دو عامل سطر و ستون باعث محقق شدن یکدیگر می شوند (عامل i و j رابطه دوطرفه دارند) و O: بین عامل سطر و ستون هیچ ارتباطی وجود ندارد به مقایسات زوجی پاسخ می دهند. ماتریس خودتعاملی در جدول ۳ آورده شده است.

جدول ۳: ماتریس خود تعاملی ساختاری (SSIM)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	V	V	A	A	A	V	V	A	A	A	A	A	A	A	X	A	O
2			X	O	O	V	O	O	O	V	O	O	V	O	A	O	O
3				O	O	V	O	O	O	O	O	V	V	O	O	O	O
4					X	V	V	V	V	A	A	A	V	A	A	A	V
5						V	V	V	V	A	A	A	V	A	A	A	V
6							A	O	A	A	V	V	V	A	A	A	O
7								V	X	A	A	A	V	A	A	A	A
8									A	A	A	A	V	A	A	A	A
9										A	A	A	V	A	A	A	A
10											O	A	V	O	A	O	O
11												X	O	A	A	A	V
12													O	A	A	A	V
13														A	A	A	O
14															V	V	V
15																X	V
16																	V
17																	
18																	

(منبع: یافته های پژوهش)

سپس بر اساس جدول ۳ ماتریس دستیابی اولیه بر اساس اعداد صفر و یک تشکیل و سپس روابط تعدی ایجاد شده و ماتریس دستیابی نهایی تشکیل می شود که در جدول ۴ آورده شده است. تمام درایه هایی که در این جدول 1^* هستند در ماتریس اولیه مقدار صفر داشته اند. سپس از روی ماتریس دستیابی نهایی، بر اساس گام چهارم، مجموعه دستیابی و پیش نیاز استخراج شده و معیارها سطح بندی می شوند که در جدول ۴ آورده شده است.

جدول ۴: ماتریس دستیابی نهایی

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	0	1	1	0	0		1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
2	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
3	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
4	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0
5	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0
6	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0
7	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
9	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
10	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
11	1	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1
12	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1
13	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1
15	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1
16	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1
17	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
18	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

(منبع: یافته های پژوهش)

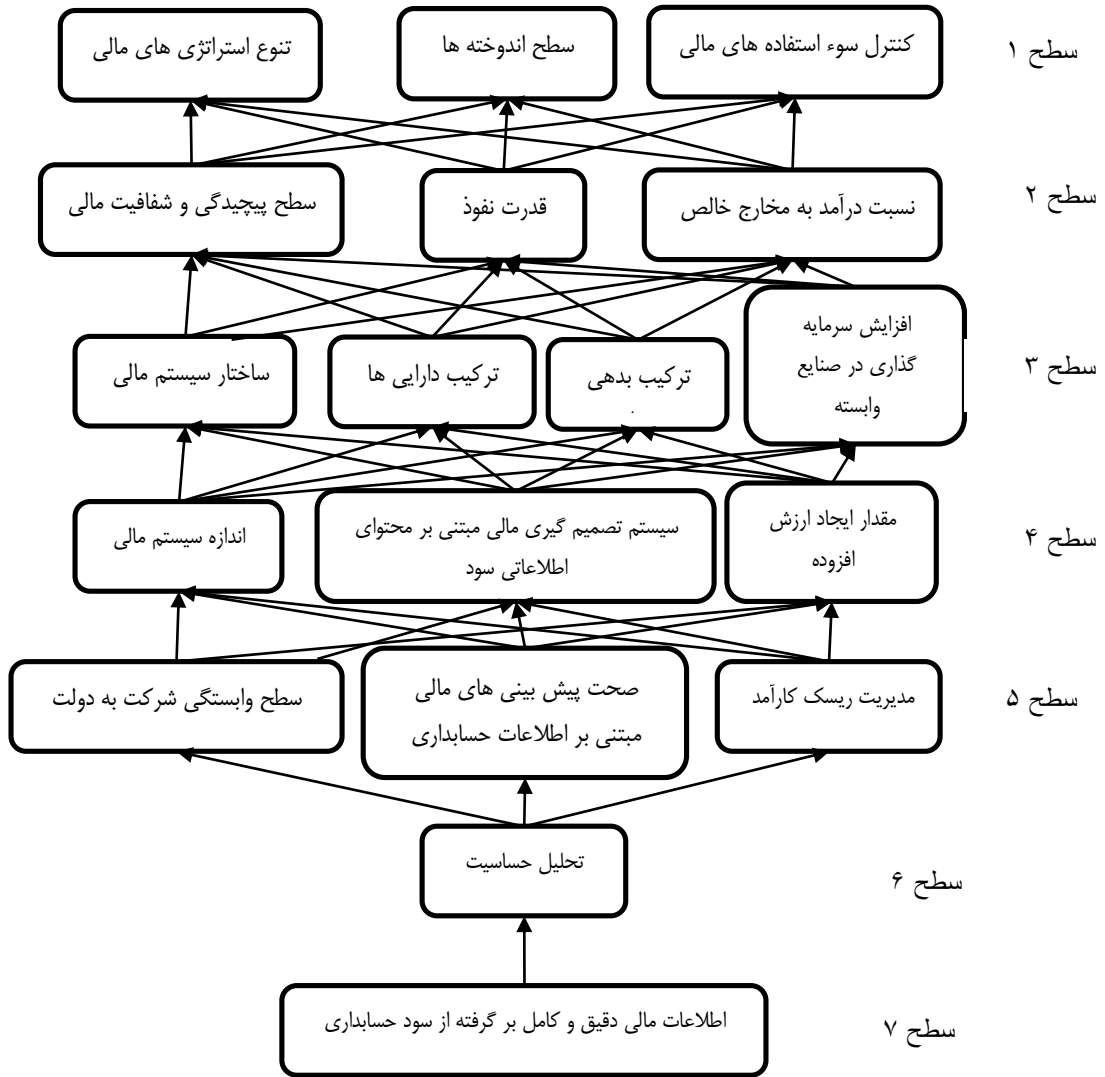
سپس از روی ماتریس دستیابی نهایی، بر اساس گام چهارم، مجموعه دستیابی و پیش نیاز استخراج شده و معیارها سطح بندی می شوند که در جدول ۵ آورده شده است.

جدول ۵: تعیین سطوح شاخص ها

سطح	مجموعه اشتراک	مجموعه پیش نیاز	مجموعه دستیابی
۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵ -۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱
۳	-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۶-۵-۴-۳-۲-۱	-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۶-۵-۴-۳-۲-۱	-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱
۴	-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۶-۵-۴-۳-۲-۱ -۱۷-۱۶	-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱
۳	۱۸-۱۷-۱۶-۱۲-۱۱-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۲-۱۱-۱۰-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۳-۱۲-۱۱-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱
۳	۱۸-۱۷-۱۶-۱۲-۱۱-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۲-۱۱-۱۰-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۳-۱۲-۱۱-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱
۲	۱۸-۱۷-۱۶-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱
۲	-۱۳-۱۲-۱۱-۹-۷-۶-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	-۱۳-۱۲-۱۱-۹-۸-۷-۶-۱
۱	-۱۳-۸-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	-۱۳-۸-۱
۲	-۱۶-۱۲-۱۱-۹-۷-۶-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	-۱۶-۱۳-۱۲-۱۱-۹-۸-۷-۶-۳-۲-۱
۵	-۱۶-۱۲-۱۱-۱۰-۶-۳-۲-۱	-۱۶-۱۵-۱۴-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۳-۲-۱	-۱۷-۱۶-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱
۵	-۱۶-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	-۱۶-۱۵-۱۴-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱
۵	-۱۶-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	-۱۶-۱۵-۱۴-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱
۱	-۱۶-۱۳-۸-۷-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	-۱۶-۱۳-۸-۷-۳-۲-۱
۷	-۱۴-۳-۲-۱	-۱۴-۳-۲-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱
۶	-۱۶-۱۵-۳-۱	-۱۶-۱۵-۱۴-۳-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱
۴	-۱۷-۱۶-۱۵-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۶-۵-۴-۳-۱	-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۶-۵-۴-۳-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱
۴	۱۸-۱۷-۱۶-۶-۵-۴-۳-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۲-۱۱-۱۰-۶-۵-۴-۳-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۳-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱
۳	۱۸-۱۷-۶-۵-۴-۱	۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۲-۱۱-۶-۵-۴-۳-۱	۱۸-۱۷-۱۳-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۱

(منبع: یافته های پژوهش)

پس از مشخص شدن سطوح هریک از شاخص ها و با در نظر گرفتن ماتریس دستیابی نهایی، مدل ساختاری تفسیری ترسیم می شود. الگوی نهایی در شکل ۱ مشاهده می شود. این الگو از ۷ سطح تشکیل شده است. که سطح اول آن تاثیرپذیرترین سطح و سطح پنجم آن تاثیرگذارترین سطح می باشد.



شکل ۱: مدل تاب آوری مالی شرکت های دولتی ایران در بستر محتوای اطلاعاتی سود حسابداری با رویکرد بهبود

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف ارائه مدلی برای تاب آوری مالی شرکت های دولتی ایران در بستر محتوای اطلاعاتی سود حسابداری با رویکرد بهبود به انجام رسید. همانطور که یافته های پژوهش نشان می دهد مدلی با هفت سطح در این پژوهش بدست آمد. در این مدل تاثیرگذارترین معیار برای تاب آوری مالی شرکت های دولتی ایران در بستر محتوای اطلاعاتی سود حسابداری با رویکرد بهبود در شرکت های دولتی اطلاعات مالی دقیق و کامل است.

اطلاعات مالی بایستی چنان باکیفیت باشند که علاوه بر اینکه برای تصمیم گیری مفید باشند سرعت اتخاذ تصمیم های کارآمد و اثربخش در شرکت های دولتی ایران را افزایش دهند. این اطلاعات باید توانایی حرکت در راستای درک وضعیت مالی و عملکرد مالی شفاف در این شرکت ها را بهبود بخشند.

استفاده از سیستم های اطلاعات حسابداری می تواند در این زمینه کمک شایانی کند. معیارهای تحلیل حساسیت در سطح دوم و سه متغیر سطح وابستگی به دولت، صحت پیش بینی های مالی و مدیریت ریسک کارآمد در سطح سوم و متغیرهای ایجاد ارزش افزوده، استفاده از سیستم تصمیم گیری مالی مبتنی بر شرایط عدم تصمیم گیری و اندازه سیستم مالی در سطح چهارم و معیارهای معیارهای ساختار سیستم مالی، ترکیب دارایی ها، افزایش سرمایه گذاری در شرکت های وابسته و ترکیب بدهی ها و سطح پیچیدگی و شفافیت مالی، قدرت نفوذ و نسبت درآمد به خالص مخارج همگی به عنوان معیارهای رابط قرار دارند.

اما در سطح هفتم این مدل سه معیار تنوع استراتژی های مالی، سطح اندوخته ها و کنترل سوء استفاده های مالی به عنوان تاثیرپذیرترین معیارها قرار دادند. این پژوهش دارای چند تفاوت اساسی است که آن را از پژوهش های دیگر در این زمینه متمایز می سازد. اینکه این پژوهش با استفاده از رویکرد آمیخته (کیفی - کمی) انجام شده است خود نقطه قوتی است چرا که نه رویکردی صرفاً کیفی و نه رویکردی صرفاً کمی داشته است و رویکرد ترکیبی در این پژوهش کارآمدی مدل در عمل را تقویت کرده است.

چرا که در هر دو بخش علاوه بر خبرگان دانشگاهی از خبرگان موضوع پژوهش در شرکت های دولتی نیز استفاده شده است. همچنین، در بیشتر پژوهش های انجام گرفته پیشین بیشتر اثرات و روابط تاب آوری مالی مورد بررسی قرار گرفته شده بود و بر روی

ارائه مدل برای ارزیابی تاب آوری مالی با رویکرد محتوای اطلاعاتی سود مطالعه ای انجام نگرفته است.

انتخاب شرکت های دولتی به عنوان شرکت های مهم و تاثیرگذار در اقتصاد و بودجه ایران، نیز جنبه بومی بودن مدل را تقویت کرده است و استفاده از این مدل با توجه به ساختاری و تفسیری بودن آن می تواند این شرکت ها را در افزایش تاب آوری مالی با رویکرد محتوای اطلاعاتی بیشتر یاری دهد.

منابع:

- ابونوری، اسمعیل و لاجوردی، حسن (۱۳۹۵)، برآورد شاخص ترکیبی تاب آوری و آسیب پذیری اقتصادی: بررسی موردی کشورهای عضو اپک، فصلنامه پژوهش های سیاستگذاری و برنامه ریزی انرژی، شماره ۵، صص ۲۷-۵۴.
- امیری، مقصود، الفت، لعیا، فیضی، کامران و صالحی ابرقویی، محدعلی (۱۳۹۶)، طراحی مدلی برای تاب آوری سازمانی، مدیریت بهره وری، شماره ۴۴، صص ۳۵-۶۵.
- بحری ثالث، جمال، فتحی عبداللهی، احمد و کرمی، غلامرضا (۱۳۹۸)، بررسی تاثیر خصوصی سازی بر عملکرد مالی و عملیات شرکت های دولتی خصوصی سازی شده در بورس اوراق بهادار تهران، سال دوم، شماره ۳، ۴۰-۳۱.
- پورحیدری، امید و کرشاهی، بهنام (۱۳۹۸)، بررسی محتوای اطلاعاتی سود با در نظر گرفتن میران کارائی بازار در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه بورس اوراق بهادار، شماره ۱۰۸، ۱۲-۸۷.
- حر، مسعود (۱۳۹۵)، اثر انعطاف پذیری مالی بر سطح تغییرات دارایی های نقدی نگهداری شده و سطح اهرم مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله پژوهش های جدید در مدیریت و حسابداری، شماره ۴، صص ۱۹-۲۹.
- حمیدیان، نرگس، عرب صالحی، مهدی و امیری، هادی (۱۳۹۷)، بررسی واکنش سرمایه گذاران نسبت به اعلام سود سالانه شرکت ها با در نظر گرفتن شرایط عدم اطمینان بازار و عدم اطمینان اطلاعات شرکت، مجله پیشرفت های حسابداری دانشگاه شیراز، ۹۴-۶۱.
- خیری، محمد، اسماعیل پور مقدم، هادی و دهباشی، وحید (۱۳۹۶)، بررسی نوسانات ناگهانی ارزش سهام در بازار بورس اوراق بهادار تهران با تکیه بر ترجیحات سرمایه گذاران و کیفیت اطلاعات حسابداری، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، شماره ۳۵، ۶۶-۵۷.
- دارابی، رویا (۱۳۹۶)، بررسی رابطه محافظه کاری و انعطاف پذیری مالی در شرکت های سودده، پژوهشنامه اقتصاد و کسب و کار، شماره ۱۷، صص ۵۱-۶۸.
- شقایق شهری، وحید (۱۳۹۹)، ارزیابی و مقایسه وضعیت تاب آوری اقتصادی ایران با رقبای منطقه ای، فصلنامه پژوهش ها و سیاست های اقتصادی، شماره ۸۳، صص ۱۸۳-۲۱۸.
- شریعت پناهی، سید مجید و کاظمی، حسین (۱۳۸۹)، تاثیر ارائه مجدد صورت های مالی بر محتوای اطلاعاتی سود، فصلنامه مطالعات حسابداری، شماره ۲۶، ۲۸-۱.
- حمیده فیضی، رسول برادران حسن زاده (۱۳۹۸)، تاثیر انعطاف پذیری مالی و محدودیت در تامین مالی بر مدیریت سود، فصلنامه تحقیقات حسابداری و حسابرسی، شماره ۴۳، صص ۸۵-۱۰۲.
- مهرانی، ساسان، محمد مرادی، هدی اسکندر و میر محمد جواد هاشمی (۱۳۹۴)، مالکیت نهادی و انعطاف پذیری مالی، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، شماره ۲۸.

طالب بیدختی، عباس، ودیعی، محمد حسین و کازرونی، اکرم، (۱۳۹۰)، تأثیر هموارسازی سود بر محتوای اطلاعاتی سود، دوره ۳، شماره ۹، ۱۹۱-۱۶۷.

قادرزاده، کریم و لطفی، محسن، (۱۳۹۸)، شناسایی ذینفعان گزارشهای مالی بخش عمومی و نیازهای اطلاعاتی آن ها، دو فصلنامه حسابداری دولتی، دوره ۶، شماره ۱، ۴۶-۳۳.

قوسی، زیبا، (۱۳۹۸)، تأثیر مدیریت سود واقعی بر محتوای اطلاعاتی سود با تأکید بر عدم تقارن اطلاعاتی در شرکت های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه چشم انداز حسابداری و مدیریت، دوره ۲، شماره ۱۰۰، ۸-۸۵.

ورهرامی، ویدا، درگاهی، حسن و بیرانوند، فرانک (۱۳۹۷)، تأثیر خصوصی سازی بر عملکرد صادراتی شرکت های پتروشیمی ایران، فصلنامه اقتصاد و الگوسازی دانشگاه شهید بهشتی، سال نهم، شماره ۲، صص ۱۲۴-۱۰۱.

Ananda, panel Kartik, Prasanna, Gaibd Sujit, Kapadiac, Simon, Brennanc, Matthew, Willisonc (2014). A network model of financial system resilience, *Journal of Economic Behavior & Organization*, Vol(85), 219-235pp.

Brassett, James and Christopher Holmes(2022). Building Resilient Finance? Uncertainty, complexity, and resistance. *The British Journal of Politics and International Relations*, Vol. 18(2) 370–388.

Bezemer, D. & Grydaki, M. (2021). Financial fragility and financial resilience in the great moderation. *Journal of Banking & Finance*, Vol(49), 169—177.

Buia, Christina, (2017), The value of bank capital buffers in maintaining financial system resilience, *Journal of Financial Stability*, Vol(33), 23-40.

Corbin J., Strauss A., & Strauss A. L. (2014). *Basics of qualitative research*. Sage Publications, Inc.

Duval, R.; Elmeskov, J. & L. Vogel (2017), *Structural Policies and Economic Resilience to Shocks*, Working Paper No. 567, Paris, France: OECD Publishing.

Lyons, A. C., J. Kass-Hanna, F. Liu, A. J. Greenlee, and L. Zeng.(2022). Building Financial Resilience through Financial and Digital Literacy in South Asia and Sub-Saharan Africa. ADBI Working Paper 1098. Tokyo: Asian Development Bank Institute. Available: <https://www.adb.org/publications/building-financial-resilience-through-financial-digital-literacy-south-asia-saharan-africa>.

Röscha, Daniel, and Harald, Scheuleb(2016). The role of loan portfolio losses and bank capital for Asian financial system resilience, *Pacific-Basin Finance Journal*, Vol(40), 289-305.

Stevenson, Clifford, Sebastiano, Costab. Juliet . R.H. Wakefielda. Blerina Kellezia , Rebecca J. Stackac(2022).

Family identification facilitates coping with financial stress: A social identity approach to family financial resilience, *Journal of Economic Psychology*, Vol(78),167-185.

Somers, S. (2018). Measuring resilience potential: an adaptive strategy for organizational crisis planning. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 17(1): 12-23.

Wind-Cowie, Max and Claudia Wood(2020), Next steps for financial resilience, Published by Demos, Unit 1, Lloyds Wharf 2-3 Mill Street London.England.